

تاریخچه صنعت موتورسیکلت در ایران و جهان

مدیران

گروه تخصصی مدیران طلایی
پل ارتباطی ۵۱۳۷۰۰۹۹۱۱
GOLDEN MANAGERبستری مناسب برای آشنایی بیشتر با
برندها، واحدهای ممتاز و دیدگاه های
مدیران طلایی و کارآفرینان برتر کشور

نقش جنگ های جهانی در توسعه صنعت موتورسیکلت

سال ۱۹۱۴ نویدبخش استقلال کامل موتورسیکلت از دوچرخه بود. اما در اصل این وسیله نقلیه، استقلالش را مدیون جنگ جهانی اول است. زیرا استفاده از موتورسیکلت برای تردد به خط مقدم جبهه، بسیار کارا تر، سریع تر و به صرفه تر از اسب ها بودند. تریومف و دیویدسون شرکت های پیشرو تولید موتورسیکلت در جنگ جهانی اول بودند. آنها موتورسیکلت های تولیدی خود را به طرفین جنگ می فروختند. تریومف به حدی در بین مردم محبوب شد که به آن لقب تریومف قابل اعتماد (Trusty Triumph) دادند. پس از جنگ جهانی اول دیویدسون آمریکایی به عنوان بزرگترین تولیدکننده موتورسیکلت در دنیا شناخته شد. محصولات این شرکت در ۶۷ کشور دنیا خریدار داشت. یکی دیگر از شرکت هایی که سال ۱۹۱۴ شروع به کار کرد و سوا بود که در تاریخچه موتورسیکلت باید به آن اشاره کنیم. و سوا الگوی منحصر به فرد خودش را در طراحی داشت و دلیل این نام گذاری این بود که اولین محصولات این شرکت صدای زنبور می دادند؛ زیرا و سوا در لغت به معنای زنبور بی عسل است. این برند ایتالیایی در حال حاضر یکی از محبوب ترین برندها بین مردم جهان شناخته می شود. پس از جنگ برند BMW به سال ۱۹۲۳ نیز وارد عرصه تولید این وسیله شد. مشابه سرنوشت همه صنایع که «وقتی بازیگرهای قوی زیاد شود، رقابت هم بیشتر می شود» این صنعت نیز بی نصیب نماند. بیشترین رقابت شرکت های سازنده، حول محور طراحی موتور و نوع سوخت آن می چرخید. برخی شرکت ها، مثل ایندین از رقابت جا ماندند یا ورشکست شدند یا به سایر گول های تجاری فروخته شدند.

تولیدکننده و چین بزرگترین صادرکننده موتورسیکلت در دنیاست. هند روزانه حدود ۳۵۰۰ دستگاه موتورسیکلت می سازد و علاوه بر تولید برندهای خارجی مثل هوندا، سوزوکی، یاماها و بی ام، محصولات بومی مثل «ماهیندرا» و «باجاج» نیز تولید می کند. برخلاف هند، بازار داخلی موتورسیکلت در چین روند روبه رشدی ندارد. مثلاً، در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۵٫۵ میلیون دستگاه موتورسیکلت در چین فروش رفت که در مقایسه با سال ۲۰۱۷ حدود ۱۰ درصد کاهش داشت. علتش محدودیت های وضع شده در این کشور برای کاهش انتشار آلودگی های ناشی از سوخت های فسیلی است. این محدودیت ها سبب شد از سال ۲۰۱۲ به این سو میلیون ها دستگاه موتورسیکلت اجازه تردد در خیابان ها و جاده ها را از دست بدهند و این قوانین اینک حتی سخت تر هم شده است. سال گذشته حدود ۶۹ میلیون دستگاه موتورسیکلت در این کشور تردد داشتند. هند، چین، اندونزی، ویتنام، تایلند، پاکستان، مالزی و فیلیپین از بزرگترین کاربران موتورسیکلت در دنیا هستند. میزان تولید و به کارگیری موتورسیکلت در ایران نیز قابل توجه است. البته نظارت ها بر نحوه استفاده و تردد این وسیله نقلیه باید افزایش یابد و برخی رانندگان موتورسیکلت باید ایمنی خود و دیگران را بسیار جدی تر بگیرند.

با سربر آوردن موتورسیکلت های برقی، چشم انداز صنعت موتورسیکلت سازی در حال دگرگونی است. امروزه چین بزرگترین تولیدکننده اسکوتر و موتورسیکلت برقی است. شرکت های چینی از جمله زونگشن، یادیا، بی وین، وویانگ هوندا، اوپای الکتریک و زیرو در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۸ میلیون دستگاه موتورسیکلت و اسکوتر برقی تولید کردند که ۱۸ درصدشان به خارج صادر شد.

فرانسوی وارد آن کشور شد. همان سال، پنینگتون، مخترع آمریکایی اولین نمونه از موتورسیکلت خود با حداکثر سرعت حدود ۹۳ کیلومتر بر ساعت را رونمایی کرد. ۱۹۰۱ تا ۱۹۰۳ چندین کارخانه بزرگ، ساخت موتورسیکلت را آغاز کردند. «رویال انفیلد»، «تریومف» و «ایدین موتور» از آن جمله بودند. طی آن دوره، اولین مسابقات سازمان دهی شده موتورسواری نیز شروع شد که به سهم خود، تقاضا برای موتورسیکلت های سریع تر با موتور و طراحی قدرتمندتر را افزایش داد. ۱۹۲۸ شرکت آلمانی DKW با پیشی گرفتن بر شرکت های هندی و آمریکایی به بزرگترین سازنده موتورسیکلت در دنیا تبدیل شد. دهه ۱۹۳۰ پیش از آغاز جنگ جهانی دوم بیش از ۳۰ مدل موتورسیکلت در انگلستان موجود بود.

۱۹۵۹ شرکت ژاپنی هوندا از شرکت آلمانی NSU پیشی گرفت و بزرگترین تولیدکننده موتورسیکلت در دنیا شد. دهه ۱۹۶۰ با سربر آوردن شرکت های ژاپنی بزرگ سوزوکی، کاوازاکی و یاماها، حکمرانی موتورسیکلت های انگلیسی رو به افول نهاد. ۱۹۹۰ حکمرانی ژاپنی ها بر بازار موتورسیکلت تا دهه ۱۹۹۰ دوام یافت. پس از آن چندین شرکت آمریکایی و ایتالیایی بازار خود را گسترش دادند. اکنون علاوه بر شرکت های ژاپنی چندین تولیدکننده دیگر نیز بخش مهمی از بازار را در دست دارند که بی ام، دوکاتی و ویکتوری از آن جمله اند.

وضعیت فعلی موتورسیکلت ها

امروزه، موتورسیکلت از ارزان ترین وسایل حمل و نقل موتوری است. موتورسیکلت های برقی را می توان تازه ترین پدیده این صنعت دانست، اما هنوز هم گونه بنزینی آنها پر فروش تر است. طبق گزارش های سال ۲۰۲۰ میلادی، هند بزرگترین

موتورسیکلت های تمام دوران بود که بیش از ۶۰ میلیون دستگاه از آن در دنیا فروش رفت. پیشتازی ژاپنی ها در بازار تا دهه ۱۹۹۰ میلادی ادامه یافت. سپس چند شرکت آمریکایی و اروپایی مثل بی ام، دوکاتی و ویکتوری مجدداً بخش بزرگی از بازار جهانی را تصرف کردند.

برخی از مهم ترین رویدادهای صنعت موتورسیکلت

۱۸۶۷ اولین موتورسیکلت با موتور بخار در کارخانه مخترع معروف دوچرخه، پیر میشو ساخته شد. پسر او ارنست میشو که دوچرخه پدالی را نیز اختراع کرده بود، موتور بخار کوچکی را به یکی از دوچرخه های شان متصل کرد.

۱۸۶۸ سیلوستر و پیر آمریکایی دوچرخه ای با موتور زغال سوز دو سیلندری ساخت. ۱۸۸۱ لوسیوس کوپلند، مخترع آمریکایی روی چرخ بزرگ دوچرخه فیل وفتجان، یک موتور بخار تک سیلندر نصب کرد. حداکثر سرعت موتورسیکلت او حدود ۲۰ کیلومتر بر ساعت بود.

۱۸۸۵ گوتلب دایملر و ویلهلم مایباخ اولین موتورسیکلت با موتور دیزلی را تولید کردند. آنها یک دوچرخه چوبی را به یک موتور کوچک ۱۶۴ سی سی مجهز کردند. این وسیله، دایملر ریت واگن (Daimler Reitwagen) نام گرفت و آن را می توان نخستین موتورسیکلت واقعی نامید. این موتورسیکلت آغازی برای نوآوری های بعدی و پیشگام تمام دیگر وسایل نقلیه ای بود که با موتور درون سوز بنزینی کار می کنند.

۱۸۹۴ هیلدبراند و ولف مولر برای نخستین بار موتورسیکلت را در مقیاس انبوه تولید کردند. اما تنها چندصد دستگاه از محصول آنها فروش رفت. پس از آن سال، چندین کارخانه جدید در دنیا ساخت موتورسیکلت را آغاز کردند.

۱۸۹۵ نخستین موتورسیکلت آمریکا با یک گروه سیرک

آلمانی با نام های «پوتلیب دایملر» و «ویلهلم مایباخ» اولین موتورسیکلت گازویی با موتور درون سوز را تولید کردند. این وسیله نقلیه را دایملر ریت واگن (Daimler Reitwagen) نامیدند که معنی آن «ارابه سفری» بود. این وسیله را می توان اولین نمونه از موتورسیکلت هایی دانست که امروزه نمونه های پیشرفته ترشان در خیابان ها تردد می کنند. پس از آن، مخترعان و مهندسان متعدد دیگری نیز ساخت دوچرخه های موتوردار را آغاز کردند.

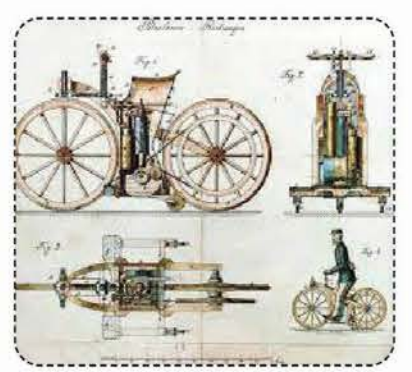
تاریخچه موتورسیکلت

پس از اختراع موتور بخار و دوچرخه در قرن نوزدهم میلادی، دانشمندان و صنعت گران خیلی زود دریافته اند که با بهره گیری هم زمان از این دو فناوری می توان حمل و نقل در جاده ها و خیابان ها را دگرگون کرد. لذا مدت کوتاهی پس از عرضه دوچرخه معروف «پیر میشو» در اواسط دهه ۱۸۸۰ میلادی، نخستین موج موتوری کردن دوچرخه ها آغاز شد. اولین موتورسیکلت را ارنست، پسر پیر میشو، در کارخانه شان در پاریس ساخت. آنها یک موتور بخار کوچک را به یکی از دوچرخه های بدون لاستیک شان متصل کردند. همین طرح اولیه راه را برای تولید مدل های دیگر هموار کرد و چندین مخترع دیگر نیز روی دوچرخه های آن دوران موتور بخار نصب کردند. برای مثال، سیلوستر روبر در سال ۱۸۶۸ از مخزن زغال سوز بهره برد و لوسیوس کوپلند در ۱۸۸۱ به نوعی از دوچرخه موسوم به Penny-Farthing موتور بخار متصل کرد. چرخ جلوی دوچرخه های Penny-Farthing بسیار بزرگ تر بود. و چرخ عقب کوچک تر بود. «Penny» و «Farthing» از نام دو سکه انگلیسی گرفته شده بود که اولی بزرگ تر و دومی کوچک تر بود. شاید بتوان این نوع دوچرخه را در فارسی، دوچرخه فیل وفتجان نامید.

گسترش موتورسیکلت سازی

ده سال بعد از عرضه اولین موتورسیکلت دایملر، شرکت Hildebrand & Wolfmüller نخستین کارخانه تولید انبوه موتورسیکلت را راه اندازی کرد اما کسب و کار نوپای آنها چندان دوام نیاورد. سال بعد، افزایش ایمنی موتورسیکلت ها و نیز افزایش تقاضا برای خرید طی اولین سال های قرن بیستم، صنعت موتورسیکلت سازی را گسترش داد. چندین شرکت بزرگ موتورسیکلت سازی طرح های خاص خود را تولید کردند که شرکت «رویال انفیلد» هند، «ایندین موتور» آمریکا و DKW آلمان از آن جمله بودند. پس از جنگ جهانی دوم، پیشرفت مهندسی از یک سو و ارتقای شبکه راه ها از سوی دیگر، بر موفقیت های صنعت موتورسیکلت سازی در جهان افزود و موتورسیکلت ها از نخستین گزینه های حمل و نقل در آسیا شدند. طی دهه ۱۹۶۰ با سربر آوردن چند شرکت مطرح ژاپنی یعنی سوزوکی، کاوازاکی و یاماها حکمرانی شرکت های آمریکایی و انگلیسی بر صنعت موتورسیکلت سازی رنگ باخت. ژاپنی ها بر تولید موتورسیکلت های کوچکتر، ارزان تر و کارآمدتر متمرکز شدند و همین شیوه کمک شان کرد تا بیشتر بازارهای جهان را تصرف کنند. «هوندا سوپرکاب» از پرهوادارترین

تاریخچه موتورسیکلت

پس از اختراع موتور بخار و دوچرخه در قرن نوزدهم میلادی، دانشمندان و صنعت گران خیلی زود دریافته اند که با بهره گیری هم زمان از این دو فناوری می توان حمل و نقل در جاده ها و خیابان ها را دگرگون کرد. لذا مدت کوتاهی پس از عرضه دوچرخه معروف «پیر میشو» در اواسط دهه ۱۸۸۰ میلادی، نخستین موج موتوری کردن دوچرخه ها آغاز شد. اولین موتورسیکلت را ارنست، پسر پیر میشو، در کارخانه شان در پاریس ساخت. آنها یک موتور بخار کوچک را به یکی از دوچرخه های بدون لاستیک شان متصل کردند. همین طرح اولیه راه را برای تولید مدل های دیگر هموار کرد و چندین مخترع دیگر نیز روی دوچرخه های آن دوران موتور بخار نصب کردند. برای مثال، سیلوستر روبر در سال ۱۸۶۸ از مخزن زغال سوز بهره برد و لوسیوس کوپلند در ۱۸۸۱ به نوعی از دوچرخه موسوم به Penny-Farthing موتور بخار متصل کرد. چرخ جلوی دوچرخه های Penny-Farthing بسیار بزرگ تر بود. و چرخ عقب کوچک تر بود. «Penny» و «Farthing» از نام دو سکه انگلیسی گرفته شده بود که اولی بزرگ تر و دومی کوچک تر بود. شاید بتوان این نوع دوچرخه را در فارسی، دوچرخه فیل وفتجان نامید.

اولین موتورسیکلت بنزینی

اما تحول اصلی در فناوری موتورسیکلت در سال ۱۸۸۵ و زمانی اتفاق افتاد که دو مخترع

